

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 h.
Negyedévre 4 " "
Helyben háshoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 " "
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 " "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétévi ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 86. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 április 16.

Véres harc a Kárpátokban.

Budapest, április 15. Az Est tudósítója táviratozza Ungvárról, hogy az orosz csapataink megkerülésével az Ung völgyébe akartak jutni. Csapataink azonban az oroszokat feltartóztatták s Harcos községnél az ellenséget nagy tűzben megverték. Ez az ütközet igen véres volt és sok orosz ejtettünk foglyul.

A németek kihasználva eddigi sikereiket, a Stryj felsőfolyásánál előhaladnak.

Forradalmi agitáció az orosz flottában.

Stockholm, április 15. (Saját tudósítónktól.) Angol lapoknak jelentik Pétervárról, hogy április 5-én a szigorított hadállapotot rendelték el Odesszában és Szebasztopolban, mert forradalmi agitáció folyik az orosz fekete-tengeri flottában. Három forradalmi szocialista dumaképviselőt letartóztattak Odesszában.

Ezerszámra fekszenek az orosz halottak. Nagy győzelem Harcosnál.

Budapest, április 15. (Saját tud.) Ungvárról jelentik: Az oroszok Uzsoktól dényugatra, a Hluboki patak mellett, az Ulinszki völgyön át, Zemplénmegye fele igyekeztek az Ung-völgybe jutni, de előnyomuló hadoszlopainkat megállítottuk. Hatalmas ütközetek fejlődtek ki, melyek Harcos községnél javunkra dőltek el. Az orosz halottak ezerszámra fekszenek a harctéren és sok ezer az orosz foglyok száma.

Pétervári jelentés a kárpáti harcokról.

Budapest, ápr. 15. (Tud. cen. táv.) Amsterdamból jelentik: Pétervári jelentés szerint a kárpáti harcok a határszálon túl levő rostoki vonalon a leghevesebbek. A magyar-osztrák csapatok az uzsoki szorosot még mindig kezükben tartják. Az orosz jelentések elismerik, hogy a helyzet a magyar-osztrák hadseregére kedvező s e csapatok mindenütt makacsul és erőlyesen ellenállnak.

Áttörési kísérlet a Dardanellákban.

Budapest, április 15. A Reuter-ügynökség jelenti, hogy hétfőn két angol hadihajó

behatolt a Dardanellák bejáratába, azután tíz kilométer megtétele után visszatért a nyílt tengerre. Az erődök tüzelése a hajókban nem okozott kárt.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy üzletemben készülnék a legszebb tavaszi és nyári öltönyök, felöltők és szalon ruhák a legjutányosabb árban.
A főtisztelendő papság szállítója.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel
BUMBERA ISTVÁN, papi, polgári és egyenruha szabó
Bazár-épület, a színházzal szemben. Helyi és vidéki telefonszám: 869.

Orosz csapatok a Dardanellák ellen.

Szentpétervár, április 15. (Saját tudósítónktól.) Az odesszai katonai kerület parancsnokát, Nikitin generálist Andrijev tábornokkal helyettesítették. Az odesszai kerületben körülbelül 120-130000 főnyi sereget gyűjtöttek össze és koncentráltak a Boszporus ellen. A csapatok minősége nem lehet a legkitünőbb, mert csak felerészben állanak rendszeres katonákkal és közel hetvenezer egészen gyermek ifju egészíti ki a számukat.

Anglia jól bánik a buvárhajók elfogott legénységével.

Budapest, április 15. (Saját tud.) Londonból jelentik:

Az angol alsóházban Primrose államtitkár egy interpellációra adott válaszában a német kormány a német buvárhajók elfogott legénységének bebörtönzése miatt represszáliákkal fenyegetésére vonatkozó kijelentette, hogy reméli, miszerint a németek épp oly jól bánják az angol foglyokkal, mint az angolok a német buvárhajók elfogott legénységével.

Katonakötelezettség Angliában.

Budapest, április 15. (Saját tud.) Londonból jelentik: Kitchener milliós hadseregét nem képes előteremteni Az általános védkötelezettséget behozni nem meri Anglia, de hogy a szükséges katonaságot megszerezze, a kormány elrendelte, hogy Anglia összes fogyverképes államhivatalnokai vonuljanak be fegyveres szolgálatra.

Készíték továbbá bármely fegyvernemhez előírás szerinti egyenruhákat kifogástalanul 24 óra alatt.

Nyolc angol halászgőzös eltűnt.

Budapest, április 15. (Saját tud.) Londonból táviratozzák: Grimabyból nyolc angol halászgőzös elindulását jelezték, melyeknek már meg kellett volna érkezniük, de megérkezésüket mindaddig hiába vártuk. Mindegyik gőzösnön tiz-tizenkét személyből álló legénység teljesített szolgálatot. Hivatalosan még nem jelentik elveszetteknek a gőzösöket, de mindenki azt hiszi, hogy a gőzösök a német buvárhajók áldozatai lettek.

Általános sztrájk Milanóban.

Budapest, április 15. Rómából jelentik, hogy Milanóban kitört az általános sztrájk, Genuában pedig kikötőmunkások sztrájkolnak.

Szmirna újabb bombázása.

Athén, ápr. 15. Több francia és angol cirkáló váratlanul megjelent Szmirna előtt és új támadást intézett az erődök ellen. Amikor Szmirnától négy mérföldnyi távolságra értek, több hydroplán szállott föl és körben átröpülve a várost, tizenkét bombát dobott le, jó magasan cirkálva, hogy a golyók ne érjék őket. A bombák csak anyagban tettek kárt, emberéletben nem. A hajók lövéstávolságka érték ezután és elkezdtek lövöldözni az erődöket, amelyek viszonzták a tüzelést. Mindkét részről körülbelül kétszáz lövést adtak le. Egy kisebb angol cirkálót teljes találat ért. (Pol. Hir.)

Nikolajevics Miklós nagyherceg betegségét megerősítik.

Budapest, április 15. (Saját tud.) A berlini Lokalanzeiger jelentette először, hogy Nikolaj Nikolajevics nagyherceg, az orosz hadsereg főparancsnoka súlyosan megbetegedett. Berlini jelentések megerősítik a nagyherceg betegségének hírét. A legújabb táviratok szerint az orosz hadsereg főparancsnokának felgyógyulása nem remélhető. A nagyherceg az orosz háboruspárt feje. Nikolaj Nikolajevics nagyherceg már hosszú évek óta májbetegben szenved, mely az utóbbi időben rosszabbra fordult. Mivel a nagyherceg Oroszország egyik legelső sebéjét rendelte magához, azt hiszik, hogy valami rákos betegségről van szó, melyet állítólag konstatáltak is nála.

Harcunk az oroszokkal.

Budapest, április 15. (Hivatalos.) Nyugat Galiciában Tickovicénél Biala mellett az oroszoknak egy előretörése április 14-én a reggeli órákban megghiusult.

A Stoy melletti Wysockowztól két oldalt levő magaslatokon nagyobb orosz erők megtámadták a mi csapatunk hadállását. Heves harc után az ellenséget visszavetettük és ellentámadásban egy fontos magaslati állást elfoglaltunk és megszállottunk, három tisztet és 662 főnyi legénységet elfogtunk.

Egyébként a kárpáti harcvonalon csak ágyuharc volt.

Számos szakaszon nyugalom volt. Délkelet Galiciában és Bukovinában nem volt semmi esemény. Hőfer.

Hetvenezer állami gyermek érdeke.

A gyermekmenhely panasza. — Nem akarják tartani a nevelőszülők a gyermekeket.

A háború világromboló és ujvilágot alkotó eseményei mellett alig van közügy, mely annyira magára tudná terelni a közérdeklődést és épp oly menetre számíthatna, mint eddig. Rendkívüli nagy a kiválóan fontos közérdekű dolgok száma, amelyek sajnós nagy mellőzéseknél, sőt határozottan visszaeséseknek vannak kitéve. Ilyen a többek között a gyermekvédelem. Bár a mai állami gyermekvédelem sok hiányossága mellett nem éppen a legkifogástalanabb megoldása a gyermekvédelemnek, de mégis jobb hiányában kétségtelen, hogy a mai viszonyok között eddigi fontossága megtízszereződött. Hiszen a harctéren elesett szegénysorsú katonák gyermekei közül már eddig is sok gyermeket helyeztek el a gyermekmenhelyek védő szárnyai alá. Ezután pedig csak növekedni fog a védelemre szoruló árvák száma. Ma tehát nagyon megérdemli a gyermekmenhelyi intézmény úgy a társadalom, mint a hatóságok fokozott támogatását.

Az indokolt körülmények dacára is mégis az utóbbi hetekben rendkívül szomorú jelenségek adják elő magukat különösen Biharvármegye területén.

A nevelőszülők, akik eddig minden kifogás nélkül tartották az állami gyermekmenhely gyermekeit, most egymásután jelentik ki, hogy nem hajlandók tovább tartani őket. Egész községek, illetve telepek nevelőszülei követik ezt a valóban nem szép eljárást. A nevelőszülők azzal indokolják eljárásukat, hogy a mai viszonyok között a gyermekek élelmezése nagyon nehéz.

Főindító oka tulajdonképpen az volt az eljárásuknak, hogy a gabona rekviráló hatósági közegek nem vették figyelembe az állami gyermekeket és ezek részére nem mindenütt hagytak meg megfelelő gabonát.

Az állami gyermekmenhely igazgató-

főorvosa dr. Edlmann Menyhért tegnap beadványt intézett ebben a dologban az alispánhoz. Az igazgató igen megleghangu védelmet terjeszt elő a gyermekmenhely védettjei mellett. Hangsúlyozza, hogy a nevelőszülőknel az országban több mint 70.000 gyermek van elhelyezve, most tehát ezeknek a sorsáról van szó. A nevelőszülők sok helyen egész községekben egyszerre dobják el maguktól a gyermekeket azzal, hogy nem hajlandók tovább is tartani.

Biharvármegyében Tenkén, Derecskén, Nagyszalontán, Székelyhidon, Berettyóújfaluban, Biharkeresztesen, Bihardiószegen, Konyáron van menhelyi telep, tehát főként ezeken a helyeken fontos a nevelőszülők feladata.

A főorvos az alispánhoz fordul támogatásért. Arra kéri Biharvármegye első tisztviselőjét, hogy minden eszközzel hasson oda, hogy a nevelőszülők tovább is tartsák meg maguknál a gyermekeket. Üdvösnek találnia, ha a rekviráláskor a nevelőszülőket bizonyos előnyökben részesitené a hatóság.

A meglepő beadványra megkérdeztük dr. Edlmann Menyhért igazgató-főorvost, ak a következő felvilágosításokat volt szives adni.

— A nevelőszülők magatartása előttem természetes és pedig a mai élelmiszer beszerzés nehézségei miatt. A nevelőszülők mint jólelkű polgárok valóban nagy áldozatkészséggel tartották a menhely gyermekeit. Most, hogy helyzetük megnehezedett, első sorban az idegen gyermekektől akarnak szabadulni. Eddig több helyen fordult elő a menhelyi gyermekek ily formán való visszadása, azonban mindannyiszor személyesen léptem közbe és sikerült is a nevelőszülőket a visszavételre bírni. Most, hogy tömegesen fordultak elő esetek, az alispán közbelépését kértem és remélem sikerülni is fog a kérdést megoldani.

Bevetik a cukorrépat termő földek nagyrészét.

A hibarmegyei birtokosok nagy része szerződési kötelezettséget vállalt a vármegye területén levő kartellizált cukorgyárakkal szemben arra vonatkozólag, hogy bizonyos cukorrépa mennyiséget meghatározott katasztrális holdnyi területen termelnek az egyes cukorgyárak részére. A kötelezettségnek a földbirtokosok eleget is tettek mindezeig. Most azonban, mikor a háborús idők követelte gazdasági előrelátás azt parancsolja, hogy lehetőleg minden föld a nélkülözhetetlen és feltétlenül szükséges tápláló anyagokat termelje, a földbirtokosok közül többen azzal a kéréssel fordultak a vármegye gazdasági bizottságához, hogy engedje meg nekik a cukorrépa termelésre szolgáló föld egy részét vetőmagokkal bevetni.

E kérelem elintézésére rendelt ad hoc bizottság, amelynek elnöke Beliczay Elemér

volt, tagjai Ringelhann Lajos káptalani főtitkár, Honh Ottó a cukorgyárak központjának a képviselője és Molnár Imre gazdasági előadó voltak, tegnap foglalkozott a birtokosok kérelmével.

A bizottság rövid tanácskozás után magáévá tette a birtokosok kérelmét és erre vonatkozólag a következőképpen határozott. Schwartz Jakab okányi földbirtokos 180 katasztrális hold helyett ezentul csak 90 holdon termel cukorrépat és 90 holdat bevet. Szabó József jákóhodosi földbirtokos 30 holdat vet be vetőmaggal 80 hold föld közül, Shreiler Izidor a cukorrépa termelésre szolgáló 60 holdat mind beveti és a nagyváradi róm. kath. káptalan a cukorrépa termésre szolgáló 500 hold közül 300 holdat vet be vetőmaggal.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenal használjon hurut szeletkét ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

Nyugatosék protezsáliják szegény országunkat.

A haláltóból a legfrissebb időben különös alakú, kigyófejű halak vetődnek felszínre, szörre ismerősek, alakra furcsák. Így kezdenek e sorokat, ha nyugatista módon keréketörnének eszünket és gondolatainkat. Beszéljünk azonban magyarul.

Az a beteges korszak, mely a magyar irodalomban Ady Endrőtől füst Milánig vörhenyes foltként húzódott végig, megszűnt, mihelyt a magyarság élethalálharcra megkezdődött.

Egy nagy szerencsétlenség, Przemysl eleste kellett ahhoz, hogy az enyészetnek induló nemzetellenes irodalmi elfajulás három képviselője újból jelentkezzen, a nagy özönvízben a magyar bárkán meglapuló varjak, kémlelve, mit szól a magyarság az ő feltámadásukhoz. Valóban, eddig úgy látszott, elfelejtettük őket, mintha nem is tetek volna kárt a magyarság vetéseiben, de ahogy most jelentkeznek, — rocsudercunt numera.

Mindhárman szép nemzetiszínű tollazatot viselnek. Most. Valamikor Nyugatosok voltak, tücsköt bogarat, hetet havat összehordottak, abban a Nyugatban, amelyet ma kifelejtettek lapjaik közül az irodalombarátok, s csak vidéken elvéve egy-egy össze-vissza vezetett nyilvános könyvtárban fedezhetünk fel. Sok szó helyett utalunk a Nyugat finanszírozásának s művészelektü munkatársának: *Hatvany Lajos* drnax a Világban megjelent nyilatkozatára, hogy ez az újság lerakódó helye minden furcsaságnak, de nem irodalom, hanem a tehetségtelenségek, a stílus-hazárdörök, a jelző akrobaták társasága. Ezen hivatott ítélet óta eltűntek a nyilvánosság elől a tengerfenék moztjai, az irodalmi kubizták, a poentilisták, a részletezők, a Kemény Simonok, a Gellért Oscarok (bocsánat, hogy más nevekkkel nem szolgálhatunk) és a futuristák. De mégsem. A futuristáknak legalább volt egy józan gondolatuk: a haladás, a gépek dicsérete. S ott maradtak a mammoth-írás hívei, a mindent nagybetűvel írók: M. I. N. D. E. N. T. S ott maradt az ölké rendjébe tartozó Szász Zoltán, aki egyszer nagy fába akasztotta kis fogát. Petőfi Sándorra agyarkodott, hogy nem is volt ez olyan nagy költő s nem is érdemelte meg a világ tiszteletében elfoglalt helyet.

Ezen a hangon azonban nem csodálkozhatunk, akkor még az Adyák Vörösmarty Miska, egyéb Miska néven emlegették, a nagyon is Mihályt s a Toldi költőjéről — egykét kötelezvénye révén s alkalkalmából — úgy emlékeztek meg, hogy a „szalontai uzsorás”. Ez ellen a hang ellen kénytelen volt Schöpflin Aladár író tiltakozni, mert ez nemcsak igaztalan kegyetlenség volt, hanem értelmetlen vandalizmus. Ez volt a Nyugat tipikus működése.

A nemzetköziség ártalmas tüzeinek fújtatója volt ez a lap. Vezérüket és tanítványait a francia mocsár kigőzölgései kábitották el, a franciáknak azzal a csudás képes ségével, hogy míg megszedítették a fejét ezeknek a kifele szaladóknak, kevés maradék magyarságát kiverték a szívéből vagy honnan. A gallománia eszeveszettségé fajult ez időben s a római birodalom bomlása előtti tüneket váltotta ki a fertőzés a nyugatosokból. Szerencsére a háboru jól, rosszul összekalapálta a nemzetet s e kis csoport külföldieskedő sietve tűnt el.

Legelőbb a Vezér, Ady, aki elbucszott Párisból. Ezuttal e derék kereskedő, aki Magyarországot hatósági engedély nélkül hol „haláltó” nak, hol „lelkek temetőjé” nek keresztelte, elfelejtette a mesterségét, hogy visszaszítja Párisról, „az én Bakonyom”. — Azóta vivjük a nagy esatát s ime, a Költő urról az a hír érkezik, hogy megunta a Kunfiék barátságát s letelepszik Biharban, mint földesur. Örvendünk. Ime a háboru e muszáj

magyart, akinek „naptalan Kelet” volt ez az ország, hazaseperte s most kénytelen tengeri lisztes kenyérünket enni saját birtokán, saját cselédei között, akik szerencsére nem fojják ismerni verseit, többek között azt, hogy „a nyár heves, a kasza egyenes.”

Magyar földbirtokos lesz! Nem Párisban hal meg, hanem Biharban virilista lesz. Van tehát rendje a dolgoknak.

A Vezér után ki kullog olyan szaporán? Az bizony Lengyel, az utolsó Lengyel, a Menyhért, aki elkövette a *Tájfut* t, amelyben a japán karakterrel, becsületességgel, nemzet szeretetével szemben állította a züllött, elaljasodott, mindenre kapható német újságíró. Ja. Igen. A németet Aztán kivitte a darabot Berlinbe, ott francia lett az újságíró. Ja. Igen. Aztán kivitte Párisba, ott német lett megint. Igen, igen. Csak tessék megrendelni. Tudott ő himet varni az angolról a *Prófétá*-ban. Csak — esőkolom a lábát — előadják a darabot. Aztán megírta a *Falusi Idillek*-et, amelyben csak egy becsületes ember van: az idegen, a nevelő. Betyár az egész magyar falu, hitvány a jegyző, a tanító, a földbirtokos, mindenki, aki magyar és él, csak az idegen, az a művelt, az a derék, a többi ostoba, buta, vad, ösztön állat, szóval: magyar.

Az angol finom, a japán művelt, a német aljas, a magyar paraszt, a faluja köpedelem. Így a háboru előtt. Most haza kergette a vihar, hát a minap *Az Estben* felfedezi a magyar parasztot Lengyel, mikor már a generálisok is dicséretet zengtek a csukaszürke parasztnak. Rekvirálni akarja s egész megveregeti a vállát, hogy hátha észreveszik mellette őt is s elfelejtik neki, hogy eddig nagyon lenézte ezt az országot. És ez elég lesz ennek a léprevihető országnak, amelynek nemzeti lehellete eltikkadt a nyugati írásában, amelyeket a világ minden nyelvén meglehetett volna írni, mert épp oly kevésbé voltak magyarok, mint dánok vagy norvégek. A gyökértelenek irodalma volt ez, amely mimikri-ként változott, ahogy a várható haszon ítetgetett. S ime most kijátszák a hamis kártyát: hizelegnek a magyarnak. A törpék.

De a legveszedelmesebb közöttük a harmadik, aki Nagyáradon igyekezett kibukkanni a feledésből. Ez *Fenyő* Miksa, polgári foglalkozására a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének másodtitkára nem ebben a minőségben szeret megjelenni, hanem irodalmi díszben, mint a Nyugat szerkesztője. Ő a rendezője az egész beteges korszaknak, ő mozgatta meg Hatvany Lajost, hogy finanszírozza a mulatságot, Osvát-Roth Ernőt, hogy gyűjtse össze, kit hol talál, csak nyakatekert legyen írása. Mint kritikus arról ismeretes, hogy írásaiban székeket kíván dobálni a színpadra vézna karjaival (ez szimbólum: a színpad a magyarság) és két evezőcsapásra elérni a két kilométernyire levő partot a tengeren (ez is szimbólum, a kutyafáját: a sikert, hirt, nevet, pénzt gyorsan elérni kevés fáradsággal.) Irodalmilag elérkezettnek látta az időt Petőfi megtámadtatására s Casanova divatbáhozatalára, mert az irodalmi forradalom kulisszái mögött egy jól menő könyvkereskedést alapított, irodalmi üzletek (Bródy Sándor szerint a keresztény pattantja ki a gondolatot, a zsidó csak házal vele,) hogy seingalti Casanova Jakabot irodalmivá kellene tenni. Egyelőre „tanulmányokat” írt róla a *Nyugatban*, később pengetni kezdte „Casanova kritikai kiadását”. Ez lett volna csak a jó üzlet a teremburáját a jóhiszemű magyarnak! Közben azonban kis baleset érte a pornográfia közé elkönyvelt lovat. Egy egykori angol feljegyzés látott napvilágot London—Párisban, s ebből kiderült, hogy Casanova kalandjai a mindenki által megszerzhető utszéli, sőt utálatos kalandok voltak, leghírhedtebb esetei hazugok, ő maga egy öreg francia Münchhausen, aki sose élte volna el azt a tisztes öreg kort, ha mind az megtörtént volna vele, amint leirt s amiről ki-

derült, hogy koholta őket a derék pornográf. A *Temps* szerint maga Casanova sem volt casanovista, mert óvakodott, hogy ugy éljen, ahogy leirta. A magyar casanovista tehát az utolsó percben fájdalmas, de kellő tust kapott, éppen ideje volt, mert Casanova bevonult volna a Nyugatrévén az irodalmi „műrekek” közé s a nagyváradi nyilvános könyvtárba, mint a Nyugat kiadása. A firma tudniillik nálunk elég arra, hogy a szemetet is beereszszük lelki világunkba.

Ezt a veszedelmes vásári hadat, ezeket az üzleteket, lármájukat, felkínálkozásait nehezebb elviselni, mint a háboru nyomasztó tudatát.

Ez se új, csak vakmerő s magyar földön mehet. Amit elkövettek ezek a műbazafiak, az üzleteskedők, az is régi, fakult író-sokból kilopott program volt. A XIX. századbeli „Modern Szerző”-ből vették a jelígt: „A szívet csak úgy lehet megközelíteni, ha sebet ütnek rajta.” De hogy kell sebet ütni Magyarországon? Elővették a boldogtalan Csokonainak 1788-ból származó *Culturá* ját a később *Pofók*-nak elnevezett vigjátékot s ott ráakartak Szászakira, a külföldieskedő ficsurra, aki így beszél:

— A magyar minden dolgában vagy ronda (Adynál: Gemeskut, malomalja, fokos, durva kezék), vagy buja s emiatt vagy paraszt ekonónus vagy pankrót gavallér (ki ne ismerne rá Ady későbbi verseinek forrására?) Ha csak a kert nem ánglus, az épület nem olaszos, az eichrichtung nem nemzetes, a konyha és ebédlő nem franciás, csinos embernek mindjárt fáj a gusztusa, a falusi és műveletlen Magyarországon, mert veronai szalámik helyett az az elszenvedhetetlen kövér magyar kolbász disziti.

Több tudomány van a bodros fásliban, mint a magyar ingben, a kurta magyar faj tőkfejet mutat, de ha epotika parókat teszünk rá, az együgyűek káptalanannak gondolják; a magyar mente alig reprezentál egyebet egy kis Verbőcinél vagy Husztinál, hanem a frakk inweválja a történelmi tudományt, mint a francia kaput a természetnek egész buvári ismeretét; az angolos überrock, ha szárközépig ér, minden kigondolható filozófiát, a legmélyebb masézist. Mihelyt valami nem auslándisch, előttem kedvet nem talál. Itt maradnak Magyarországon, Somogyba, Magyarországnak legakadémiátlanabb részébe? Ki ért itt meg engem.

Ez a szeszkiwonata Ady Lengyel Fenyő egész gondolatvilágának. Ez a nóta sikerült nekik, mert már be volt kottázva számukra. De a paraszt fogás, a csukaszürke parasztnak való cigányos hízélgés — ez az a megváltás, amiből Szabó Ervin se kért a munkásság számára, kérve az urakat: ügyvéd hivatalnok, újságíró urakat „gener hergalaufene Akademiiker”-eket, hogy hagyják békén a munkásságot, majd megváltja az magát.

Jó uton van. De ezen az uton csimpaszkodtak bele az utszéli tövissek a háboru előtt. Ezek a tövissek kipusztíthatatlanok. Mindig tövissek s mindig ugyanazok a tövissek. Belekapaszkodnak s azt mondják: szeretik Magyarországot.

Mit mondott a nemzetközi szélhámos: *Szobenyi József*: Mondja meg a népnek szeretem Magyarországot és sajnálom.

Vannak, a kik ezért ámitják el, mert „szeretik”. Meg azért, hogy jó üzlet.

(Figyelő.)

A galiciaiakat kitelepítik Budapestről. (Saját tudósítónktól.) A főváros a rendőrséggel egyetértően már minden részletében kidolgozta a galíciai menekültek kitelepítésének programját. Az államvasutak igazgatósága már megállapította azokat a napokat, amelyeken a szükséges különvontokat menetrendjébe beiktathatja. Az elszállítás nagy körültekintéssel s a méltányos kívánságok respektálásával fogják végrehaj-

tani. Községek, illetve járások szerint fogják csoportosítani az elszállításra kerülő menekülteket. E csoportosításon most dolgozik az államrendőrség, amelynek a bejelentőlapok révén minden szükséges adat rendelkezésére áll.

A menekülteket segélyező bizottság úgy az indulásnál, mint egyes közbeneső vasuti állomásokon is üdülőhelyekről fog gondoskodni. A menekültek legnagyobb része már beletörődött a közeli elszállításba, de igen sokan vannak olyanok is, akik az időközben visszafoglalt galíciai és bukovinai lakóhelyükre akarnak visszautazni. Ezek kívánságát a lehetőség szerint teljesíteni fogják.

A zsir és szalonna ára

A közönség panasza.

A felesleges lisztkészletek bejelentésének határideje lejárt, a bejelentéseket a város élelmezési hivatala most már lezárta. Arra nézve nem történt intézkedés, hogy az eltitkolt lisztkészleteket a pénzügyőrök kuttassák, hanem a rendőrségre vár a feladat, hogy a rendelkezésnek eleget tegyen.

A hol felesleges, eltitkolt lisztet találnak, nemcsak elkobozzák, hanem az illetőt érzékenyen meg is büntetik.

A város közönsége azonban elvárja a hatóságtól, hogy az ok nélküli zaklatásokat kerülje s különösen a névtelen, igen sokszor csak bosszúból eredő feljelentések esetében a kellő tapintattal járjon el. Különben a hamis feljelentők könnyen megjárhatják, mert hamis vádért bajba kerülhetnek.

Most már a kenyéruitalványokat is elkészítették s némileg megkönnyebbül az élelmezési hivatal munkája.

A zsir és szalonna ára.

Tudvalevőleg a város más élelmiszerek beszerzését is tervezi. Babot és más főzeléket vásárol, ami különösen a szegényebb közönség részére nagyon is szükséges.

Mint említettük, már vásárolt két waggon sertézsirt és egy waggon szalonnát, amelyet beraktároztak.

Czeglédy Jeremiás törvényhatósági tag, mint ismeretes, azt kérte, hogy a zsirt ne a város árultassa, hanem adja át a henteseknek, akik a megállapított hatósági áron felül 8 fillérért hajlandók, városi utalványok ellenében kiárusítani.

Lukács Ödön főjegyző megígérte, hogy megfontolja a kérelmet. Uglátszik azonban, hogy a zsir és szalonna eladást magának tartja fenn a város.

Tegnap ugyanis megállapították a zsir és szalonna eladási árát.

A sertézsir árát kilónként 5 korona 44 fillérben, a szalonna árát pedig kilónként 4 korona 64 fillérben állapították meg.

A város a zsir és szalonna árulását holnap, szombaton kezdi meg az Apolló-épületben.

*

A közönség körében visszatetszést szül a hatóság azon eljárása, hogy nem egyforma szigorral jár el.

Amíg egyes pékek még most is hófehér süteményeket készítenek s ezt egész nyíltan még a kirakatokban is mutogatják, addig

más péküzletnek csak hadilisztet adnak, olyan minőségben, amely nem felel meg a miniszteri rendeletnek.

A gazdasszonyok viszont arról panaszkodnak, hogy a főzöliszthez is tengeriliszttel van keverve, holott ilyen liszttel keverve a főzöliszt egyáltalán nem felel meg a tulajdonképpeni céljának, mert még rántást sem lehet vele készíteni.

A városi élelmezési ügyosztálynál egész sereg óriási fizetéssel díjazott „szakértő” van, ezeknek tudni kellene azt, hogy a közönség kellelőleg fel is tudja-e használni azt, amiért pénzt ad.

Árviz a Rulikovszky-uton és a környéken.

Viz alatt az üdülő betegek barakkjai. — Katona temetés átszállítással. — Veszedelem volt a honvédlaktanyában a munició.

— Saját tudósítónktól. —

Jókai „Uj földesur” regényének árviz-jelenete tárult elénk miniatűr kiadásban, mikor tegnap délután megsejleltük azt a hatalmas pusztulást, amit a máskor „osendes Aduna-patak kiáradása okozott a Rulikovszky-utnak a környéken.

Az a nagy esőzés, amely a Köröst is feltűnő mérvben megárasztotta, megnövelte a Pecét és az Adunát is. Tegnap éjjel az Aduna-patak, amelyről nem is gondolta volna senki, hogy veszedelemmel fenyegethet óriási mértékben megáradt attól a nagymennyiségű víztől, amit a szomszédos községekből kapott. Elősegítette a víztömeg kiáradását az a körülmény, hogy az Adunának a medre Váradszentmártonnál a vármegye részéről nincs kellőleg szabályozva. Az Adunában a víz, amely máskor alig pár centiméter szokott lenni, tegnap éjjel 2 méter 80 centiméterre emelkedett és nagy erővel áttörte a partfalakat, közvetlenül a honvédlaktanya mellett és elárasztotta a honvédlaktanya háta mögött nemrég készített hat hatalmas katonai barakkokat, amelyeket az üdülő katonák részére építettek. A víz az egyes barakkokban félméternyi magasságban áll. A barakok udvarán levő kocsik egészen a tegelyig belesüppedtek az agyagos sárba.

De nemcsak az üdülőtelepeket árasztotta el a víz, hanem a honvédlaktanya Rulikovszky-uti része előtt, továbbá a laktanyának a temető felé néző szárnya előtt az Adunából kiáradt szennyes vizár majdnem egy méternyire emelkedett fel.

Behatolt a víz a honvédlaktanya konyhájába is, ahonnan a katonák egész éjjelen át lapátolták ki a nagy víztömeget, szintugy az üdülőtelepnél is katonák munkálkodtak, hogy megtisztítsák a barakkokat a víztől.

Mikor a víz áradni kezdett az ügyeletes honvédtiszt és Bacsinszky főhadnagy vezetése alatt a katonák az Aduna patak azon részénél, amely a temetőbe vezető hidnál fekszik, igyekeztek töltéseket készíteni, hogy így legalább a Rulikovszky-utra való kiáradást meggátolják. Azonban ez nem sikerült. A vizár áttörte ezeket a töltéseket, sőt sebes rohamával magával ragadta az új honvéd-

tüzérlaktanyához vezető sinpár talpfái alól a földréteget, azonkívül a patakon keresztül vezető hid előrészét is elragadta.

Most az egész Rulikovszky-ut környéke víz alatt áll. A szomszédos Lahner-, Vécsey- és Batthyányi utcák házait is elöntötte a víz, különösen nagy a víz állása a Szántó-féle redőny gyárnál.

A patak vize kár okozott a Csendőrsiskolában is. Itt a víz behatolt a gépházba és azt teljesen megtöltötte úgy, hogy nagy nehezen tudták az éjjel a katonák kiszivattyuzni.

Az Aduna patak ezen rakoncátlankodása zavart idézett elő a katona temetések-nél. Ugyanis a temetőhöz vezető, különben is korhadt fahidon most egyáltalán nem lehet közlekedni, mivel a hid kocsiközlekedésre szolgáló részét nagyon megrongálta az áradás és így a halottaskocsi csupán a hidig jön el. Innét azután gyalog viszik a holttestet a temetőbe a katonák. Tegnap délelőtt és délután is egy ilyen katona temetés történt átszállással.

Komoly veszedelemmel fenyegette az Aduna patak áradása a honvédlaktanyában a pincében elhelyezett nagymennyiségű municiót, amely ha átázik, használhatatlanná vált volna.

A parancsnokság idejekorán értesülve a veszélyről, azonnal intézkedett és a municiót a pincéből tüstént felhozatta. Szerencsére, mert alig vitték el az utolsó rakományt, a beáradó víztömeg elárasztotta a pincehelyiséget.

Az Aduna-patak vize tegnap délutánra már 85 centiméterrel apadt és remélhetőleg, ha újabb esőzések nem lesznek, a veszedelem nem fog megisméltódni.

Különben az egész Rulikovszky-ut környéke tele van az áradás folytán nagy töcsákkal, a láb majdnem térdig süpped a sárban.

A patak vize lassankint már kezd a medrébe visszatérni és katonák munkálkodnak, hogy eltüntessék a pusztítás nyomait.

Árviz Biharvármegyében.

Tegnap reggelre Biharvármegye területén is kiléptek a folyók medreikből s óriási területeket borítottak víz alá.

A kiöntött folyók mindenfelé még most kiszámíthatatlan károkat okoztak.

Különösen a Berettyó és a Bisztra okozott nagy pusztítást. A talán a Körösnél is szeszélyesebb Berettyó több helyen lépte át a gátakat és borított be a bevetett területeket.

A margitai járásban Margita el van szigetelve. Kocsin egyáltalán nem lehet megközelíteni a községet.

A Szilágyvármegyéből beözönlő víz mind itt öntött ki és messze beláthatatlan területet alakított tengerré. A Bisztra patak a községi legelőket ellepte.

A lakosság által már kihajtott jószágot ismét be kellett terelni. A Berettyó-part környéke, mely már eddig is víz alatt volt, most jó ideig nem fog szabadulni az ártól. A Sebes-Körös Mezőtelegd környékén lépte át medrét és ismét nagy károkat okozott. A gazdák kétségbe vannak esve, mert a különben nagyon szépnek ígérkező őszi vetés minden valószínűség szerint a legtöbb helyen ki fog rothadni. A legutóbbi nagy

esőzés alkalmával viz alá jutott földek még jó termést hozhattak volna, ha az idő meleg, napos lett volna. A tulságos eső és a mostani árvíz azonban kizárja az őszi vetés sikerét. Tavasz vetésről szó sem lehet. A talaj annyira fel van ázva, hogy szántásra, vetésre két héten belül gondolni sem lehet.

HIREK

*** Bunyitay Vince püspökségének adományozása.** A hivatalos lap legutóbbi száma hozza a király következő kéziratát, melyben az elhunyt Bunyitay Vincét olehiny püspökké nevezi ki:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Bunyitay Vince nagyváradi latin szertartású székesegyházi olvasókanonok, címzetes apátnak, az olehiny címzetes püspökséget adományozom.

Kelt Bécsben, 1915. évi március hó 30-án.

Ferenc József s. k.

Jankovich Béla s. k.

*** Egyházi hírek.** A király Drexler Antalt, a bécsi Pázmány intézet lelkiigazgatóját a pozsonyi társaskáptalan kanonokjává nevezte ki és Káposztássy Imre karancsszeszi esperes-plébánosnak pedig a Szent Istvánról nevezett boródi címzetes apátságot adományozta.

*** Kitüntetett tiszték.** A hivatalos lap közli, hogy a király megparancsolta, hogy Allina Károly 1. huszárezredbeli főhadnagynak, Gáni Frigyes hadnagynak és Virovkies Antal hadnagy élrelmezési tisztnek 101. gyalogezredben, a legfelsőbb dicséret elismerés tudtul adassék, továbbá Koppel Arthur 7. huszárezredbeli számvivő altisztnak az ellenséggel szemben tett különösen hű szolgálata elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

*** Eljegyzés.** Dr Szóke Ferenc orvos eljegyezte özv. Wagner Józsefné szül. Kovács Hona urnót.

*** A Hadikölcsönkötvények kiadása.** A Nagyvárad Takarékpénztárnál a 6 százalékos magyar királyi adómentes állami járadék kölcsönkötvényekről (Hadikölcsön) annak idején kiadott elismervények ellenében a szabad darabokat jegyző felek a végleges kötvényeket már átvehetik.

*** A villamosmű ügyei.** A villamosmű felügyelő bizottsága tegnapi ülésén a f. é. március havi üzemi jelentését tárgyalta és megelégedéssel vette tudomásul, hogy jóllehet a bevétel a múlt évihez képest csökkentek, mégis a múlt év hasonló hónapjával szemben valamivel nagyobb jövedelmet lehetett elérni. Az igazgató jelentést tett a villamosmű gőzgépeinek és gőzturbinájának állapotáról és bejelentette Schlatter Alfréd tanár szakértőnek véleményét is, mely szerint a villamosmű gőzgépei és gőzturbinája teljesen jókarban vannak és üzembiztosak. Ennek dacára a bizottság az igazgató előadása és Schlatter Alfréd tanár véleménye alapján a második gőzturbinára felállítását feltétlenül szükségesnek tartja és javasolja a városi tanácsnak, hogy a leg-

olesőbb ajánlattevő Ganz féle villamosági részvénytársasággal a gőzturbinára megrendelése iránt lépjen érintkezésbe. Az igazgató bejelentette, hogy a villamosmű 1914. évi mérlegének adatai elkészültek és a mérleg tételeinek megállapítására a felügyelő-bizottságnak könyvvizsgáló albizottsága névszerint: Fényes Manó, dr Adorján Emil, Kelen Béla és Weinberger Lajos bizotts. tagok, valamint a városi tanács és a városi számvevőség egy tagja a villamos-telepen e célból meg fognak jelenni. Ezenkívül még áramfogyasztási kedvezményeket tárgyalt a bizottság.

*** Magánvizsgálatok az ujjvárosi közs. polg. leányiskolában.**

Azon magántanulók, kik jelen tanév végén a Nagyvárad ujj. közs. polg. leányiskolában óhajtanak magánvizsgálatot tenni, Bihar vármegye kir. Tanfelügyelőségéhez intézett kérvényüket 1915. május 1-ig adják be az iskola igazgatóságához. (Teleky u. 19.) A kérvény mellékletei: a) Az utolsó évi iskolai bizonyítvány. b) Születési anyakönyvi kivonat. c) Hatósági bizonyítvány a folyamodó lakhelyéről. Nagyvárad, 1915. ápr. 16. Belezny Antalné, igazgató.

*** A hadban elesettek árváiért.**

Az elesett katonák árváinak állami ellátása érdekében szükséges tennivalókról az árva szék a következő hivatalos hirdetményt teszi közzé: Nagyvárad város árvaszéke a hadi (katonai) árvák törvényes képviselőit értesíti, hogy az állami ellátás (árva nevelési járuléka) ügyében a beadványok szerkesztése, felszerelése mely hatóságokhoz való intézése és egyéb kapcsolatos kérdésekben a szükséges utbaigazításokat, tanácsokat megadja. Miért is felhívja az árvák törvényes képviselőit, hogy kérelmükkel, esetleg panaszukkal forduljanak a városi árvaszékhez. (Város háza, II. em 39. ajtó.) Nagyvárad, 1915. április 15. Dr Istvánffy István, Nagyvárad város árvaszékének elnöke.

*** Adomány a katonák családtagjainak segélyezésére.**

Pekanovits Imre nyug. ig. főmérnök 90 koronát küldött a Sebes Körös ármentesítő társulat igazgatóságának a következő sorok kíséretében: Tisztelettel kérem, szíveskedjék a Sebes-Körös Társulat árteréhez tartozó községek harcban elesett, vagy megsebesült ártér-birtokos hőseink itthon maradt és segélyre szoruló családtagjainak némi támogatására a mellékelt kilencven (90) koronát a következő beosztás mellett sürgősen megküldeni. Vizesgyán 5 Körösszeg 5. K.-Apáti 5, Körös Szakáll 7, M.-Sass 7, M. Homoros 5, B.-Böszörmény 10, Komádi 14, Csökmő 5, Szeghalom 5, Vésztő 6, Okány 5, Zsadány 5, B.-Ugra 5, N.-Harsány 5 koronát. — Pekanovics Imréné husvétii adománya a biharmegyei közoktató sebesültjeinek: 30 drb szeretetesomag, 30 drb husvétii tej, 37 csokor ibolya, 150 cigaretta és szórakoztató olvasmányok.

*** A Tüdőbeteg gondozó intézet**

negyedévi működése. 1915. évi jan. február és március havában a városi tüdőbeteg gondozó intézetben jelentkezett 317 beteg. Gondozás alatt állott 65 beteg 195 család taggal. A rendelések száma 1361 volt. Lakás vizsgálatot végzett az intézet 96 esetben. Az új jelentkezők közül 37 esetben vizsgáltak köpetet, ebből 22 pozitív 15 negatív volt. Kölesön adott az intézet 7 Dettweiler köpőveget, 14 hőmérőt. Kiszolgáltattott az intézet 2726 liter tejet, 463 kgr. húst, 287 kgr. kenyeret, 19 kgr. zsírt, 528 kgr. főzeléket (liszt, cukor, rizs, bab, só, lenese, kokuszvaj stb. stb.) A kített élelmiszerek értéke 2286 K 34 f. Lakássegély 12 esetben 94 K, tüzfűtő 26 esetben 189 K 60. fillér értékben összesen 283 K 60 fillér. A 3 havi segély értéke 2569 K 94 f. Adakozás befolyt 62 K. Tekintettel a Tüdőbeteg gondozó intézet nemes céljára, kéri a nagyközönséget, hogy munkájukat anyagilag

támogassa. E szives adományokat „Tüdőbeteg gondozó intézete“ (Teleky utca 44-4 sz. a. kéri küldeni.

*** Adományok a Vörös-Kereszt Egylet részére.** A Vörös-Kereszt Egylet céljaira a következő adományok folytak be 1914. április 4. től 10. ig az egylet nagyváradi pénztárába. Radó Samu 12 K, Des Echerolles Kruspér Istvánné 10 korona, Rosenzweig Róza szakértői díjért 10 korona. Vörös-Kereszt fehérnemű osztálya részére Nagykerékiből a jegyző gyűjtött 9 párnát 18 huzattal, Vuicskies Julia 2 nagy párnát 4 huzattal, Személy Kálmánné tanítványai 2 kis párnát 4 huzattal, 1 inget és 75 inget művészeileg megfoltoztak.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdája épület.

x Mindennemű molyirtó szerek és fertőtlenítő cikkek legolesőbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló“ drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* Három szobás utcai lakások, a város központjában, I. és II. emeleten előnyös bér mellett kiadók, a Biharmegyei Takarékpénztárnál, Kossuth-utca 3. sz.

x Szeplő-májfolt ellen megbecsülhetetlen az YPO krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bővrössséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

* Kiadó város központján. Üzlethelyiségek, raktárok, műhelyek igen olcsó bérek mellett rövidebb vagy hosszabb időre. Lakások: 1, 2, 3 szobások, mellékhelyiségekkel. Cim: Hegedüs hírlapirodába. Rákóczi-ut.

* Katonák! „AXA“ hintőpor ruhára, fekvőhelyre hintve feltétlenül megöli a kiütéses tifuszt terjesztő ruhatetveket, kapható: Tábori csomagolásban Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon 13-02

* Kiadó lakások. Két szobás utca lakás elő- és fürdőszobával május 1 re kiadó. Szacsavay-utca 8 szám. Ugyanott kényelmesen butorozott utcai előszoba és mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni lehet az Ipartestület hivatalába is.

* Kiadó a Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

* Ingatlan eladás. Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-ayos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

SZÍNHÁZ IRODALOM

Heti műsor.

Pénteken Éva. Albert Böske fellépte.)
Szombat: Művészt.
Vasárnap: d. u. Az ember tragédiája.
Vasárnap: Kárpátok legendája.

Albert Böske. A színházi jelentések koloraturprimadonnának jeleztek Albert Böske-t s így némi esdálkozással láttuk, hogy éppen Szibillben, ebben a par excellence szubrett-szerepben kíván bemutatkozni. De azért érdeklődéssel vártuk a bemutatkozás eredményét — s nem vagyunk elragadtatva tőle. Albert Böske szorgalmas, ambiciózus színész, a ki hosszú gyakorlattal nagy rutinnal tett szert, de egyáltalán nem koloraturprimadonna, sőt szubrett énekesnőnek sem elsőrangú. Hangjából hiányzik a csengés, magasabb fekvésben hangja nem érvényesül, koloraturája igen csekély, szóval Nagyvárad igényeinek — sajnáljuk — nem felel meg. Szövegkiejtése nemcsak az énekekben, hanem a prózai beszédekben is közel jár az érthetlenséghez. Azt elismerjük, hogy játékbeli készsége megvan, ambíciója az ásitóan üres ház dacára sem hagyta el, csak egyes öltözőkdarabokat hagyott az öltözőjében a szokások közül, de hát a hang fogyatékoságát az öltözők fogyatékosága nem szokta pótolni. Jobb primadonnát kérünk.

A bérlők figyelmébe. A színház igazgatósága értesíti a t. bérlőket, hogy az A) bérlés már lejárt. Pénteken a B) és szombaton a C) bérlés jár le. Ennélfogva felkéri az igazgatóság a színház bérlőit, hogy bérléseiket minél hamarabb megújítani sziveskedjenek.

Az Ember tragédiája. Vasárnap d. u. Bihari Ákossal a főszerepben Az ember tragédiája kerül színre.

Szenes legény — szenes leány. A színház legutóbbi művésztijén igen rokonszenvesen fogadta a közönség azt az újítást, hogy a rendezőség operettet is állított be a programba és a Varázshegedűt hozta színre. A közönségnek élénken nyilatkozott rokonszenvét honorálta a színház, amikor a kabaré szombati műsorába a Szenes legény — szenes leányt állította be, amelynek közismert kedves zenéje feltétlenül vonzani fog. A műsorban, amelyet Polgár Mariska konferál, a legváltozatosabb és legmulatságosabb műsorszámok csoportosulnak. — Medgyaszay, Lakatos Ilonka, Farkas, Vigh Manci, H. Köröcsey Juci és Leövey szerepelnek a műsorban.

Kárpáti legenda. Dr Vass István MAV titkárnak igen kedves, megkapóan szép és poetikus részletekben gazdag színpadi alkotása: a Kárpáti legenda tölti be vasárnap este a műsort. A Kárpáti legenda megírására a háború nagy idői inspirálták a szerzőt, aki azonban nem a komor, véres, tragikus momentumok felé hajlott megérzésével és meglátásaival, hanem inkább a háború poézisének és romantikájának oly gazdag forrása ragadta meg. A cselekmény központjában egy fiatal leány áll, akinek szerepét Vigh Manci játssza és az előadásában pompásan fog érvényesülni a darab zenei része is.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiség ekből álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

x **Kiadó lakás.** Uri-utca 23. sz. alatt 2 nagy szobás udvari lakás, üveges előszobával, fürdő szoba, villany bevezetve jutányos áron májusra kiadó.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Modern berendezésű butorozott szobák** hosszabb, rövidebb időre kapható. Nagy Sándor-utca 4.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzemhelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzemhelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

x **Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

Legújabb táviratok.

Küzdelem Nyugaton. Csend Keleten.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, április 15. A nagyfőhadiszállás jelenti:

A Maas és a Mosel között tegnap csak egyes helyeken keletkezett harc.

Machevillénél háromszoros sikertelen támadás alkalmával súlyos veszteségeket szenvedtek a franciák.

Az Essey Flirey uttól nyugatra egy kis árokrészért a harc az éjjelbe is belenyúlt.

A Bois de Pretré környékén és ezen erdőben a franciák támadásai meghiúsultak.

Badonville-től északra levő hadállásunk ellen előrenyomuló osztagokat biztosító csapataink visszavetették, miközben súlyos veszteségeket okoztak nekik.

Hartmannsweilerkopftól délre a franciák öt esetben eredménytelenül kísérelték meg arcvonalunk áttörését. Egyébként a Vogézekben csak tűzérési harc volt.

Keleti hadszíntér.

A helyzet változatlan maradt. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Amerikai munkások sztrákiája a béke érdekében.

Budapest, április 15. (Saj. tud.) Rotterdamból táviratozzák: A bostoni kikötőmunkások szövetsége hatalmas akciót határozott el a béke érdekében. A munkás szövetség gyűlése elhatározta, hogy április huszadikától kezdve megtagadja az Amerikából Anglia részére Európába szállítandó hadianyagoknak a hajókra beraktározását. Ezzel az elhatározással Anglia elveszti munició beszerzésének egyik legfőbb forrását.

Magyar Kultura. Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-utca 20. sz.) Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Tanulmányok: Oroszország és az ukrániai kérdés. I. Tyszkiewicz Szaniszló. S. J. — Szociálista ábrándok. Burján Károly. Tárcá: Nonoi és Manni. Jón Svensson S. J. Pajzs és Kard: Levélszekrény 44. — A Katolikus Népszövetség, a politika és az intelligencia. Haller István. — Az első tavaszi napsugár. sz. I. Szemlék és kritikák: Könyvek. Karácsonyi János: Magyarország egyháztörténete főbb vonásaiban 970-től 1900-ig. Sörös Pongrácz. — Dr Lenhossék Mihály: Az ember helyzete a természetben. Hudyma Emil. — Válasz a dr Platz Bonifác bírálatát illető megjegyzésekre. Dr Platz Bonifác. — Dr Vargha Damján: Synopsis legendarum paediatricarumque ex codicibus Hungaricis ratione habita Catalogi Sanctorum Petri de Natalibus composita. Dr Alszeghy Zsolt. — Jénaki Ferenc: Kájoni János énekeskönyve és forrásai. Dr Alszeghy Zsolt. — Dr Dudek János: Dogmatikai olvasmányok. Dr Strommer Viktorin. — Színház. Magyar Színház. — Napló: Hadseregszállítók. B. K. — Szabadkőműves szervezetek fejlődése. B. K. — Rövid feljegyzések.

Dogmatikai olvasmányok.

Dr Dudek János dr egyetemi tanár. Ára 4 korona. A könyv egyike a legjobb népszerű theologia műveknek, melyek ez évben megjelentek. Nagy értéke azt az óhaját váltja ki, hogy az minnél szélesebb elterjedésnek örvendjen. Különösen nagy szolgálatot tenne a világi elemnek, amelynek sem kedve, sem ideje tisztán tudományos theologiai műveket tanulmányozni. Lebilincselően kezeli szerző a legaktuálisabb és a legpraktikusabb kérdéseket. Észrevételei találóak, ítélete éles, stílusa kellemes. A legnehezebb kérdéseket könnyedséggel szereli le s néha elemi erővel ragadja magával olvasóját. Néha talán igen keménynek látszik, érezzük azonban, hogy azok az ütések, melyeket a szabadgondolkodóknak osztogat, jól megérdemelték s amint a tudós szerző mondja: tudományos szempontból nézve ki nem védhetők. Szerző helyes érzékéről tesz tanúságot, amikor művét dogmatikai olvasmányoknak nevezi el, mert témái igazán oly változatosak, ami csak olvasó könyvben fordulhat elő. Némely részei felette érdekesek és mindig értékes, mindig lekötő olvasmányok. Pl. Bougaud és a kereszténység; Eötvös és a katolicizmus; Keresem a lelket; Az Ember Tragédiája; Kölesey bánatos himnusza; Hol van a menyország? A halotthamvasztásról stb. stb. Ertelmiségünk nagyon sok anyagot fog találni e munkában, mely a ma leginkább hangoztatott kérdésekkel foglalkozik s be fogja látni, hogy ellenségeink igazán nem vehetők komolyan számba. A munka igazán nagy apologia s nagyobb szolgálatokat tesz a leghatalmasabb készséggel írott tisztán tudományos munkáknál.

A repülőgépekről. A repülőgép szereplése a mai háború egyik legérdekesebb fejezete, napról-napra olvassuk eredményeit, a légi harcok és bátor felderítések érdekességeit s ha valaha, akkor most válik érdekessé mindaz, ami a repülőgép fejlődé-

sére, szereplése a háborúra való alkalmazására vonatkozik. Közzükségletet elégit ki tehát Wittmann Viktor kiváló magyar aviatikai szakemberünk, mikor Radó Antal kitűnő vállalatában, a Magyar Könyvtárban érdekes füzetet irt a repülőgépekről, különös tekintettel hadi alkalmazásukra. A füzet röviden, világosan, minden szükséges és érdekes dologra kiterjeszkedve mondja el mondanivalóit s a közönség érdeklődését mindenképpen kielégíti. — A Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cég adta ki. Ára 30 fillér.

A Német birodalom sorsdöntő órája címmel Frobenius Hermann német alezredesnek híressé vált tanulmánya jelent meg. E füzet a háború kitörése előtt jó pár hónappal készült s eleven aktualitásra azonban akkor tett szert, midőn a hadüzenetek elhangzottak. Nagy Britannia, Oroszország, Franciaország érdekeit tárgyalva, gyönyörű okfejtéssel mutat rá mindazon gyújtópontra, amitől egy világháború tüzet foghatna. Az ellenséges hatalmak erőviszonyainak alapos mérlegelése után bámulatos előrelátással fejti ki a várható nagy mérkőzés fordulatait és eredményeit. És Frobenius munkájának jóslásszerű hangzó következtetése igaz lett. „Oly hatalmas seregek felvonulása lesz várható, aminek az egész föld kerekén még soha sehol nem láttak.” — E kiváló katonai szakértőnek páratlan éleslátással megírt tanulmánya megjelenése óta egyik kiadást a másik után érte és ma is egyre növekvő szenzáció erejével hat az olvasóra. Fordította Mikes Lajos dr. Megjelent Radó Antal kitűnő szerkesztett vállalatában a Magyar Könyvtárban Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) kiadásában. Ára 60 fillér.

Heltai Jenő új könyve. Kitűnő írónk Lim-lom cím alatt gyűjtötte össze újabb műveit: mulattató ötleteket, apróságokat, tréfákat. Ennek a könnyű, de finom generének ő egyik legkitűnőbb művelője irodalmunkban: elmésség, jókedv, életfilozofia van írásaiban, derült világszemléletével rá tud tapintani az emberi lélek és az élet tureságaira és ellentmondásaira, mindig diszkrét és disztingvált tud maradni. Lim-lom című új füzetében, mely Radó Antal kitűnő vállalatában a Magyar Könyvtárban jelent meg, huszonhat apróságot gyűjtött össze. A füzet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég kiadásában jelent meg, ára 60 fillér.

Vázlatok a katolikus missziók életéből. Irta Hévey Gyula. Ára 1 korona. A Szent István-Társulat rendes tagületmánya 1914-re. A missziói munka ma annyira elágazó és sokoldalú, hogy jelen mű kereteinél fogva kimerítő semmi esetre sem, csupán tájékoztató óhajt lenni.

Tájékoztató nyerünk a gyakran politikai szempontokkal dolgozó nagyhatalmak beavatkozásairól, az újabb francia szekaturákról, a portugál kormány rövidlátó intézkedéseiről, az angolok nagyvonalú és liberális magatartásáról. Sok helyen érintve van a már megtelepedett európaiak erkölcsi bátása a pogány néprétegekre, melyeknél nem ritkán hátrányosan hat a missziók fejlődésére a gyarmatokba sereglett gyűlevész nép példája. Lázás munka folyik a protestáns missziók részéről is, melyek anyagilag bámulatos mértékben támogatva a dúsgazdag angol és amerikai, újabb német missziós társulatoktól, hihetlen erőfeszítéseket tesznek, hogy megigasszák a katolikus egyház pozícióit oly helyeken is, melyeket századok óta az első hódító nyomán a magáénak nevezhet. Ámde nem szünetel a katolikus missziók munkája sem. Bár anyagilag koránt sincs oly fényes helyzetben, mint a protestáns missziók, a világi és szerzetesi hithirdetők halatlanul áldozatos és kitartó munkája egyentart az eredményekben.

A jezsuiták, franciskánusok, kapucínusok, Szent Vince fiai, a karmeliták, a fehér atyák, a párisi missziószeminárium és a

steyl i szemináriumtól kiküldött világi missziós atyák teljesítményei, a sok női szerzetrend ezerégu tevékenykedése, a Katolikus Hitterjesztés Műve, a Xavér Társulat, Jézus Szent Gyermekségének Társulata, a Keleti Iskolák Műve — mind kellő méltatást talál. Biztos áttekintési támpontot nyújt végül az egész katolikus misszióvilág fölött a P. Krose alapvető munkája nyomán készült, világgrészenkint összeállított statisztikai kimutatás.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetmény.

17—50 évesek jelentkezése.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 57039—1915. számú körrendelete értelmében összeírandók az acél (vas) hengerlő, kalapács kezelő, furós és kupolkemence kezelő B) alosztályú népfelkelésre kötelezett munkások.

Ugyancsak a honvédelmi miniszter ur 72186—1915. számú körrendelete folytán összeírandók a hadiszolgáltatási törvény alapján kötelezhető 17—50 év közötti munkás célokra alkalmas egyének.

Ennek folytán ezennel felhívom a 19—42 éves korban levő acél (vas) hengerlő, kalapács kezelő, furós és kupolkemence kezelő B) alosztályú népfelkelésre kötelezett munkásokat, továbbá a hadiszolgáltatási törvény (1912. évi LXVIII. t. c.) alapján hadicélokra szükséges, személyes szolgálatot teljesítésére kötelezhető 1865. évi január 1-től 1898. évi december 31-ig terjedő időben született (17—50 év közötti) ez időszert Nagyvárad város területén tartózkodó katonai szolgálatot nem teljesítő minden munkaképes férfit, akik az 1912. évi LXVIII. t. c. 5 §-ában meghatározott mentességgel nem bírnak, hogy összeírás végett 1915. évi április hó 14. étől április hó 20-ig terjedő időben a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 32. számú szoba) a törvényes következmények terhe alatt okvetlenül jelentkezzenek.

Azon népfelkelő bemutató szemlére kerülő 37—42. éves B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek, továbbá azon szakmunkások, a kik összeírás végett a katonai ügyosztályánál már jelentkeztek, újból nem tartoznak jelentkezni.

Az 1912. évi LXVIII. t. c. 5. § a értelmében a személyes szolgáltatások alól felmentül mentesek:

- a) a szellemileg és testileg ezekre alkalmatlanok;
- b) az állami és egyéb köztisztviselők, a községi előljárók, továbbá a védtörvény 57. szakaszában fölemlített egyének (azok, a kik a fegyveres erő, vagy a közszolgálat fontos érdekeire való tekintettel hivatalaikban) alkalmaztatásukban illetőleg polgári hivatásukban nélkülözhetetlenek, valamint azok kik oly állásokat töltenek be, melyek a népfelkelési szolgálat alóli felmentést az 1886. évi XX. t. c. 2. szakasza értelmében indokolják;
- c) a lelkészi szolgálatot teljesítők;
- d) azok, kik nemzetközi szerződéssel kifejezetten vagy nemzetközi szokással mentesítve vannak.

A tartózkodási községen kívül hosszabbban tartó munkák és szolgálatok teljesítése alól mentesek:

1. Önálló mezői gazdák, gyár és ipartelemek birtokosai;
2. azok, kik különös tekintetbe vételt érdemlő családi viszonyaiknál fogva családtagjaik életfentartásának veszélyeztetése nélkül nem maradhatnak távol.

Nagyvárad, 1915 április 12.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

x **Kiadó lakások.** Szacsuy-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Ertekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
9402—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 2000—1915 eln. számú körrendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó 1873, 1874, 1875, 1876 és 1877 évben született B. alosztályú népfelkelésre kötelezettek bemutató szemléje Nagyváradon 1915 évi április hó 29-én, 30-án és május 1-én fog megtartatni a következő sorrendben:

1915 évi április hó 29-én csütörtökön, a Nagyváradon tartózkodó 1877, 1876, 1875, 1874 és 1873 években született nagyváradai illetőségű népfelkelésre kötelezettek;

1915 évi április hó 30-án pénteken, a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1877, 1876 évi születésű, valamint az 1875 évi születésűekből az A—K kezdőbetűig bezárólag tartózkodó népfelkelésre kötelezettek;

1915 évi május hó 1-ső napján szombaton a Nagyváradon tartózkodó idegen illetőségű 1875 évi születésű népfelkelésre kötelezettek L—Z. kezdőbetűig, az 1874 és 1873 évi születésű népfelkelésre kötelezettek, továbbá azok, a kik állítási kötelezettségüknek egyáltalán nem tettek eleget s végül azok a népfelkelésre kötelezettek a kik az 1914 évi október 15—18-án, az 1914 évi december 12—22-én, 1915 évi január 4. és 25. végül az 1915 évi március 10—17-én tartott népfelkelő bemutató szemlékről bármily okból elmaradtak.

Ennek folytán felhívom a fentirt születési évfolyamhoz tartozó népfelkelésre kötelezetteket, hogy a meghatározott napokon mindenkor reggel 8 órakor a Lázár Vilmos-utca 3 sz. a. (volt csendőrskola) sorozó teremben tisztán, lehetőleg megfürödve, tiszta és rendes öltözetben okvetlenül jelenjenek meg annál is inkább, mert a meg jelenők karhatalommal vezetettnek elő s ezen felül bünvádi uton is felelősségre fognak vonatni.

Azok a népfelkelésre kötelezettek, kik a bevett és törvényesen elismert vallásfelekezettek papjelöltjei és a véderőtörvény 29 §-a szerinti kedvezményt igényelhetnék, ebbeli igényüket a népfelkelési bemutató szemle bizottság előtt érvényesíthetik.

Azok, a kik a véderő törvény 21 §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre igénnyel bírnának tekintet nélkül arra, hogy mikor szerezték meg középiskolai képzettségüket kérhetik, hogy a háború tartama alatt az egyévi önkéntesi karpaszományt viselhessek.

Az orvosi állatorvosi vagy gyógyszerészi tanulmányokat, illetőleg állatorvosi vagy gyógyszerészi gyakorlatot folytató népfelkelésre kötelezettek alkalmasságuk esetén egészségügyi szolgálatra vagy segédszolgálatra való esetleges beosztásuk végett tanulmányaikat illetőleg foglalkozásukat igazolni tartoznak.

Azon népfelkelésre kötelezett, aki ezen behívási parancsnak nem engedelmeskedik s a bemutató szemlén nem jelenik meg, amennyiben mulasztása nem vétlen vétséget követ el, ha azonban a mulasztás 8 nappal tovább tart a cselekmény büntetett képez. A vétség büntetése: egy hónaptól három hónapig terjedő fogság, a büntetés: hat hónaptól két évig terjedő kényszer.

Nagyvárad, 1915 április 7.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárad város tanácsának árverési
küldöttségétől.

5420—915.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán a honvéd tüzér laktanya belső területén végzendő kavicsolási és köröskő burkoló munkák vállalatba adása céljából folyó évi április hó 29 napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők:

- a) Makadamszerű kavics burkolat készítése köröskőből.
- b) Rostaalj terítése körös kavicsból.
- c) Köröskő burkolat készítése.

A munkálatok a munka átadásakor azonnal megkezdendők és az összes munkák az első munkaszakasz átadásától számítva legkésőbb három hónap alatt befejezendők.

Vállalkozó munkálatait a fővállalkozó előrehaladása arányában tartozik elkészíteni, az utolsó terület rész átadásától számított négy hét alatt azonban az összes hátralevő munkálatokat befejezni tartozik. Ehez képest a három havi befejezési határidő esetleg meg fog hosszabbítani.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolatai csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1915. április hó 29 napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékon megjelölendő a munkálat, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órát alatti megtekinthetők és a feltételek és költségvetések egy koronáért megszerezhetők.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek árútelékekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések egy koronáért megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket, árútelékekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozásai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező. Az összes munkálatok csak egy fővállalatnak adhatók ki, miért is egyes munkanemekre tett ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon Kereskedelmi és Iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A városi közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1915. április 12.

Komlóssy József,

tanácsnok, küld. elnök.

Világszerte utánozzák a

Szent István Duplamalátasört

de sikertelenül, mert minősége utólérhetetlen. Óvakodjék tehát az értéktelen utánzatoktól, kérjen mindenütt kifejezetten

Szent István Duplamalátasört

és ügyeljen mindenkor a

**Szent István
védjegyre.**

Főraktár: KOLLINER D. és FIA cégnél Nagyváradon, Pável-utca 26.
TELEFON 75. Kapható minden füszer és csemegekereskedésben.

7108—1915 sz.

Hirdetmény

a hadifoglyokkal és internáltakkal való levelezés tárgyában.

A hadifoglyokkal és internáltakkal való levelezés tárgyában a közönség tájékoztatására a rendőrkapitányi hivatal a következőket közli:

A hadifoglyoknak szóló levelek mind díjmentesek, ha a boríték jobbsarkában fel van tüntetve „Pour Prisonier de juere“. Az internáltaknak szóló postai küldemények (levelek) a rendes postai díj alá esnek. Ezekre a jobbsarkokban oda kell írni, a „Pour interné“ jelzést.

Hadifoglyoknak Szerbiába, Montenegróba, Angliába, Franciaországba és Japánba levelek is küldhetők, Oroszországba azonban csak levelezőlapot ajánlatos küldeni. A leveleket mindeniket nyitott állapotban kell a postára adni. A levelet és levelezőlapok címírátát és tartalmát vagy a rendeltetési ország nyelvén, vagy franciául és németül kell írni.

A címben fel kell tüntetni a hadifogoly katonai rangját is, nemkülönben azt a csapatot is, amelyben fogsága előtt szolgált. Ha a címzett a fogságba jutott címét nem tudja, elég, ha megnevezi az országot, ahol fogságban van. A leveleken — a boríték hátlapján — rajta legyen a feladó teljes címe. Internáltaknak Oroszországba, Szerbiába, Montenegróba, Angliába és Franciaországba közönséges nyitott leveleket, Franciaország kivételével pedig a többi országokba ezek a levelek ajánlatlan is küldhetők. — Egyébként ezekre a levelekre is a hadifoglyokkal való levelezésre vonatkozó formák és szabályok kötelezők.

A hadifogságba jutottak részére nemzetközi postautalványok is küldhetők, Oroszországba, Angliába, Franciaországba, Japánba és Szerbiába. Ezek az illető államok pénzegységére állítandók ki és „Au Controle Generale des Postes à Berne“ címmel látandók el. A Szerbiába szóló nemzetközi postautalványokra címnek „külföldi postautalványok kieserő hivatala, Budapest“ irandó. Egy postautalvánnyal egyelőre csak 200 frank vagy ezzel egyenértékű utalvány küldhető. A postautalvány szelvényére közleményt írni nem szabad. A címzés hasonlatos a levelekével. Azzal a különbséggel, hogy a feladó neve és címe mindig a szelvényre irandó. Internáltak részére a pénzküldemények Franciaország kivételével hová a külügyminisztérium útján legfeljebb 300 korona küldhető, a további országokba a hadifoglyok mintájára küldhetők Angliába és Oroszországba a

Svájci, Szerbiába a román tarifa szerint bérmentesítve. Pénzesleveleket hadifoglyoknak egyáltalán nem, internáltaknak csak Oroszországba és Angliába küldhetők.

Postacsomag 3 klg.ig, Oroszországba, Franciaországba és Angliába küldhető hadifoglyoknak. Internáltaknak csak Angliába és Oroszországba küldhetők postacsomagok. Táviratok közértelemű, világos nyelven és teljes aláírással ellátva csak hadifoglyoknak küldhetők. Oroszországba, Szerbiába és Montenegróba. Bővebb tudnivalókat az összes postai küldeményekre vonatkozólag a városházán kifüggesztett hirdetmények tartalmaznak.

Nagyvárad, 1915. március 31-én.

Rendőrfőkapitányság.

Katonai ruhákat

az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legújabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezso-6 Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Első osztályú száraz szőlőkarók

bármely mennyiségben kaphatók
Weiszberger és Társa
tüzifa telepén, a nagyvárad-
velencei vasutállomásnál.

Telefon : 688.

H i r d e t é s e k

felvétetnek a kiadóhivatalban.